

MATKAILUN ALUETALOUDELLISET VAIKUTUKSET KALAJOELLA

Tekijä: Ari Näpänkangas

Taitto: Pohjois-Pohjanmaan liitto/ AV

Kannen kuvat:

Iso kuva: Pekka Lassila, Valokuvia vesiltä ja mailta -blogi

Laivakuva: Visit Kalajoki

Kiipeilykuva: Seikkailupuisto Pakka

B:88

ISBN 978-952-5731-50-7

ISSN 1236-8393

Sisältö

Johdanto.....	4
Aineisto ja menetelmät.....	5
Matkailun toimialaluokat ja tilastoaineisto.....	5
Tutkimusmenetelmät.....	6
Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kalajoella.....	8
Välitön matkailutulo.....	8
Välitön matkailutyöllisyys.....	9
Välitön palkkatulo.....	10
Välitön palkkaverotulo.....	11
Yhteenveto.....	13
Lähteet.....	14

Johdanto

Pohjois-Pohjanmaan matkailuelinkeinon kehittämisstrategian 2020 mukaan maakunnan matkailun aluerakenne koostu viidestä profiililtaan erilaisesta ja toisiaan täydentävästä matkailualueesta, jotka ovat Ruka–Kuusamo, Oulun kaupunki ja kaupunkiseudun kohteet, Kalajoki, Syöte ja Roka Geopark -alue (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015). Yksi kehittämisstrategian painopisteistä on matkailuelinkeinon tutkimus ja koulutus. Tämän painopisteen tärkeimpiä toimenpiteitä on matkailuelinkeinon asiakas- ja aluetaloudellisten vaikutusten analysointi Pohjois-Pohjanmaan matkailukeskuksissa.

Pudasjärven, Oulun ja Kuusamon matkailun aluetaloudellisten vaikutusten analysointi toteutettiin CoReFor-hankkeessa (Cooperation, the Regional Economy, Forecast) vuoden 2015 aikana (Kauppila 2016a, 2016b, 2016c). Hankkeessa selvitettiin uudella menetelmällä matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kärkimatkailualueilla, esiteltiin matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantarjestelmä sekä luotiin matkailun kehittämishankkeiden ja investointien ennuste- ja arviointimalli.

Tämän raportin tarkoituksena on selvittää matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia Kalajoella. Raportissa arvioidaan välitön matkailutulo (euroa, alv:ton), matkailutyöllisyys (htv), palkkatulo ja palkkaverotulo toimialoittain (korjaamo- ja huoltamotoiminta, vähittäiskauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta, liikenne sekä virkistys- ja muut palvelut) vuonna 2013. Lisäksi verrataan matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia Kalajoen, Pudasjärven, Oulun ja Kuusamon kesken. Suurena apuna selvityksen tekemisessä on ollut matkailututkija Pekka Kauppila ja hänen ansiostaan tämä selvitys on vertailukelpoinen CoReFor-hankkeen tulosten kanssa.

Kolmeen osaan jakautuvan raportin toteutus pohjautuu CoReFor-hankkeessa kehitettyyn matkailun aluetaloudellisten vaikutusten analysointimalliin. Ensimmäiseksi käydään läpi tutkimuksessa käytetyt tilastot ja menetelmät. Seuraavaksi esitellään empirian kautta selvitetty vuositasen välitön matkailutulo, välitön matkailutyöllisyys, välitön palkkatulo ja välitön palkkaverotulo. Lopuksi raportin yhteenveto-osassa esitetään keskeisimmät tulokset.

Kalajoki on monipuolinen kesämatkailuun painottuva kansallisesti merkittävä matkailukeskus, jota kuvataan Pohjois-Pohjanmaan matkailuelinkeinon kehittämisstrategiassa seuraavasti:

”Kalajoen tarjonta painottuu mereen, hiekkarantoihin sekä Kalajoen hiekkasärkkien kylpylä-, vesipuisto- ja golf-aktiviteetteihin. Suurin tapahtuma on Kalajoen Juhannus-festivaali. Matkailijoiden yöpymisten määrä on kasvava, ja vuonna 2014 Tilastokeskus rekisteröi lähes 300 000 yöpymistä. Nykyisin suurin osa matkailijoista on kotimaisia. Kalajoen kysyntä on kesämatkailua, mutta kasvuohjelman tavoite on ympärivuotinen ja kansainvälinen matkailukeskus. Oulun lentoaseman vaikutusalue ja käynnissä olevat energia-alan suurhankkeet tarjoavat mahdollisuuksia matkailupalveluiden kehittämiseksi. Kalajoen matkailukaupunki painottaa toiminnallisesti ja yhdyskuntarakenteellisesti korkeatasoisen kaksoiskeskusten kehittämistä Hiekkasärkkien ja kaupungin keskustan vyöhykkeellä saavutettavuuden kannalta tärkein valtatie 8 suuntaisesti.” (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015)

Kuva: Visit Kalajoki

Aineisto ja menetelmät

Matkailun toimialaluokat ja tilastoaineisto

Tässä raportissa Kalajoen aluetaloudelliset vaikutukset on selvitetty vuositasolla CoReFor-hankeessa (Cooperation, the Regional Economy, Forecast) kehitetyn matkailun aluetaloudellisten vaikutusten mittaamismallin mukaisesti (Kauppila 2016a, 2016b, 2016c). Matkailun aluetaloudel-

lisia vaikutuksia tarkastellaan viiden eri toimialaluokan kautta, joita ovat korjaamo- ja huoltamotoiminta, vähittäiskauppa, majoitus- ja ravitsemustoiminta, liikenne sekä virkistys- ja muut palvelut. Näissä toimialaluokissa oli yhteensä 158 toimipaikkaa Kalajoella vuonna 2013; eniten toimipaikkoja oli vähittäiskaupassa ja majoitus- ja ravitsemustoiminnassa (taulukko 1).

Taulukko 1. Matkailutoimialojen jakautuminen toimialaluokkiin. Toimipaikkojen lukumäärä Kalajoella vuonna 2013 on ilmoitettu suluissa toimialaluokittain.

TOIMIALALUOKKA	TOIMIALAN NUMERO JA NIMI
Korjaamo- ja huoltamotoiminta (17 kpl)	45201 Moottoriajoneuvojen huolto ja korjaus (pl. renkaat) 45403 Moottoripyörien huolto ja korjaus 473 Ajoneuvojen polttoaineiden vähittäiskauppa
Vähittäiskauppa (53 kpl)	471 Vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä 472 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan vähittäiskauppa erikoismyymälöissä 474 Tieto- ja viestintäteknisten laitteiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä 475 Muiden kotitaloustarvikkeiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä 476 Kulttuuri- ja vapaa-ajan tuotteiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä 477 Muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä 478 Tori- ja markkinakauppa
Majoitus- ja ravitsemustoiminta (40 kpl)	551 Hotellit ja vastaavat majoitusliikkeet 552 Lomakylät, retkeilymajat yms. majoitus 553 Leirintäalueet, asunto- ja matkailuvaunalueet 55902 Maatilamatkailu, bed & breakfast 55903 Lomamökkien vuokraus 55909 Muualla luokittelematon majoitustoiminta 561 Ravintolat ja vastaava ravitsemustoiminta 5621 Pitopalvelu 563 Baarit ja kahvilat
Liikenne (17 kpl)	491 Rautateiden henkilöliikenne, kaukoliikenne 4932 Taksiliikenne 4939 Muualla luokittelematon maaliikenteen henkilöliikenne 501 Meri- ja rannikkovesiliikenteen henkilökuljetus 503 Sisävesiliikenteen henkilökuljetus 511 Matkustajalentoliikenne 52211 Linja-autoasemat 52221 Satamat 5223 Ilmaliikennettä palveleva toiminta 7711 Autojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing 7721 Vapaa-ajan ja urheiluvälineiden vuokraus ja leasing 7734 Vesiliikennevälineiden vuokraus ja leasing 7735 Ilmaliikennevälineiden vuokraus ja leasing
Virkistys- ja muut palvelut (31 kpl)	79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut 9001 Esittävät taiteet 9002 Esittäviä taiteita palveleva toiminta 9102 Museoiden toiminta 9103 Historiallisten nähtävyyksien, rakennusten vastaavien kohteiden toiminta 9104 Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta 9311 Urheilulaitosten toiminta 932 Huvi- ja virkistystoiminta 9604 Kylpylälaitokset, saunat, solariumit yms. palvelut

Tilastollinen tutkimusaineisto perustuu Tilastokeskuksen yritysrekisterin toimialaryhmittäisiin liikevaihdon ja työllisyyden (henkilöstötyövuodet) vuositilastoihin. Tässä tutkimuksessa käytettävät matkailun toimialaryhmät on määritellyt CoReFor-hankkeessa, missä puolestaan on käytetty pohjana Työ- ja elinkeinoministeriön viimeisimpiä suosituksia. Toimialakohtaiset tiedot tilattiin syksyllä 2015 Tilastokeskuksesta; uusimmat vuositason tiedot olivat vuodelta 2013. Välittömien työllisyysvaikutusten aikaansaamien palkkatulovaikutusten laskemisessa hyödynnettiin Tilastokeskuksen toimialoittaisia palkkarakennetilastoja sekä palkkaverotulovaikutusten osalta Kuntaliiton efektiivinen veroaste -tilastoja. Nämä tiedot ovat saatavilla ilmaiseksi Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton sivuilta. Perusteellinen kuvaus käytetystä Tilastokeskuksen yritysrekisteristä sekä käytetyistä tutkimusmenetelmistä löytyy CoReFor-hankkeen julkaisuista (ks. Kauppila 2016a, 2016b, 2016c).

Matkailutoimialojen välittömän palkkaverotulon paikkakunta-kohtaisessa vertailussa Kalajoen, Pudasjärven, Oulun ja Kuusamon kesken tuloverotiedot perustuvat Verohallinnon julkaisemiin kuntien verotustietoihin. Yksityisen sektorin osuuden arvioimiseen on käytetty Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoa, sillä sektorikohtaisia verotietoja ei Verohallinnosta ollut saatavilla.

Tutkimusmenetelmät

Tässä raportissa on käytetty CoReFor-hankkeessa edelleen kehiteltyä Koillismaan mallia. Mallia sovellettaessa keskitytään vain matkailun välittömiin vaikutuksiin, jolloin kerrannaisvaikutukset eli välilliset ja johdetut vaikutukset jäävät tarkastelun ulkopuolelle. Aluetaloudellisia vaikutuksia tarkastellaan tulomenetelmän eli yritys-kyselyjen kautta. Mallilla saadaan selville matkailun prosenttiosuudet, jotka ilmaisevat kuinka suuri osuus kunkin toimialan liikevaihdosta on matkailun aikaansaamaa ja mikä on paikallista kysyntää. Matkailuprosenttiosuuksien kautta voidaan edelleen laskea kunkin toimialan välitön matkailutulo ja matkailutyöllisyys toimialan kokonaisliikevaihdosta sekä kokonaishenkilöstömäärästä.

Matkailun vaikutusta yrityksiin selvitettiin toimialaryhmätapaamisen (16.10.2015), sähköpostikyselyjen ja puhelinhaastattelujen kautta. Toimialaluokat jaettiin kontaktointia varten tarkoituksenmukaisiin alatoimialoihin ja kustakin alatoimialasta valittiin tärkeimpiä yrityksiä Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstö- ja liikevaihtotietojen perusteella. Kalajoki Matkailuyhdistys ry ja Kalajoen elinkeinotoimi olivat mukana toimialaryhmätapaamisen järjestämisessä ja tilaisuudessa sekä auttoivat yhteystietojen etsimisessä muun kontaktoinnin osalta. Yritystapaamisessa ja -haastattelussa tarkoituksena oli saada yritykset/matkailutoimijat arvioimaan oman toimintansa kautta matkailun (= matkailijoiden) merkitystä edustamalleen toimialalle. Kaiken kaikkiaan toimialaryhmätapaamisen, sähköpostikyselyjen ja puhelinhaastattelujen avulla tavoitettiin 20 yritystä/matkailutoimijaa. Näiden lisäksi Kalajoen elinkeinotoimi kontaktoi useita Kalajoella toimivia erikoiskaupan yrityksiä.

Tässä raportissa päätoimialat jaettiin seuraaviin alatoimialoihin:

- korjaamo- ja huoltamotoiminta: korjaamotoiminta ja huoltamotoiminta. Alatoimialat kattoivat 100 prosenttia päätoimialan liikevaihdosta ja työllisyydestä (htv)
- vähittäiskauppa käsiteltiin yhtenä kokonaisuutena (päivittäistavarakauppa ja erikoisvähittäiskauppa). Alatoimialat kattoivat 90 prosenttia päätoimialan liikevaihdosta ja 75 prosenttia työllisyydestä (htv)
- majoitus- ja ravitsemistoiminta: majoitustoiminta ja ravitsemistoiminta. Alatoimialat kattoivat 100 prosenttia päätoimialan liikevaihdosta ja työllisyydestä (htv)
- liikenne: taksiliikenne, linja-autoliikenne ja auton-vuokraus. Alatoimialat kattoivat 97 prosenttia päätoimialan liikevaihdosta ja 78 prosenttia työllisyydestä (htv)
- virkistys- ja muut palvelut: huvi- ja teemapuistojen toiminta ja muualla luokittelematon huvi- ja virkistystoiminta, urheilulaitosten toiminta, varauspalvelut ja matkaoppaiden palvelut, kylpylaitokset sekä esittävät taitet. Alatoimialat kattoivat 100 prosenttia päätoimialan liikevaihdosta ja työllisyydestä (htv)

Tässä selvityksessä alatoimialat kattoivat päätoimialojen liikevaihdosta 90–100 prosenttia ja henkilöstömäärästä (htv) 75–100 prosenttia. Alatoimialojen kattavuus päätoimialoista oli siis korkea lukuun ottamatta vähittäiskaupan sekä liikenteen toimialojen henkilöstömääriä (htv), joissa niissäkin alatoimialat kattoivat vähintään kolme neljäsosaa päätoimialojen henkilöstömääristä.

Välitön palkkatulo on laskettu Tilastokeskuksen vuoden 2013 toimialoittaisista palkkarakennetilastoista. Palkkatilastojen toimialoista haettiin matkailutoimialoja vastaavat toimialoittaiset kokonaisansioden mediaanit (euroa/kk). Palkkatilastoissa tarkoin toimialataso on 3-numerotaso, kun taas tutkimuksessa mukana olevat alatoimialat ovat 5-numerotasoisia. Korjaamo- ja huoltamotoiminta -päätoimialan kohdalla kuukausiansio laskettiin toimialojen 452 ja 473 kuukausiansioiden (mediaani) keskiarvo. Samalla periaatteella laskettiin vähittäiskaupan (toimialat 471, 472, 474, 475, 476 ja 477), majoitus- ja ravitsemistoiminnan (toimialat 551, 553, 559, 561 ja 563), liikenteen (toimiala 493) sekä virkistys- ja muiden palveluiden (toimialat 799, 900, 931, 932 ja 960) kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansiot (mediaani) kuukaudessa. Suluissa olevat alatoimialat sisältyvät raportissa käytettyjen viiden päätoimialan sisälle (ks. taulukko 1). Päätoimialan keskimääräinen kuukausipalkka on laskettu vain niiden alatoimialojen tiedoista, joissa Kalajoella on ollut Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan 3-numerotasolla yritystoimintaa vuonna 2013. Vuoden 2013 päätoimialoittaiset kokonaiskuukausiansiot kerrottiin 12,5:llä, jotta saatiin toimialan yhden henkilöstövuoden kokonaisvuosiansio lomarahoineen. Matkailun aikaansaamat päätoimialoittaiset palkkatulot saatiin kertomalla kokonaisvuosiansiot välittömällä matkailutyöllisyydellä (htv). Välitön palkkaverotulo laskettiin kertomalla päätoimialoittaiset palkkatulot Kalajoen vuoden 2013 efektiivisen veroastella, 13,5 prosentilla.

Tässä raportissa on myös vertailtu matkailun aluetalousvaikuttavuutta Kalajoella, Pudasjärvellä, Oulussa ja Kuusamossa. Vertailtavuutta on parannettu laskemalla kunkin paikkakunnan matkailun aikaansaama välittömän matkailutyöllisyyden (htv) osuus yritys- ja toimipaikkarekisterin kaikkien toimialojen yhteenlasketusta työllisyydestä. Samoin on laskettu kunkin paikkakunnan välittömän matkailutulon osuus yritys- ja toimipaikkarekisterin kaikkien toimipaikkojen liikevaihdosta. Matkailutyöpaikkojen välitön palkkaverotulo on puolestaan suhteutettu sekä kaikkiin kunnan saamiin palkkaverotuloihin että arvioituun osuuteen yksityisen sektorin palkkaverotuloista.

Pekka Kauppila (esim. 2016c, 43) on todennut, että empirian kautta saatuja toimialoittaisia matkailutulo- ja -työllisyysprosentteja voidaan käyttää matkailun aluetalousvaikutusten vuositason seurannassa jopa 5–7 vuotta, mikäli kohdealueen sisäiset ja ulkoiset olosuhdemuutokset ovat kohtuuden rajoissa. Tämän jälkeen on syytä toteuttaa alueen yritysten kontaktointi uudelleen.

Kuva: Pekka Lassila, Valokuvia vesiltä ja mailta -blogi

Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kalajoella

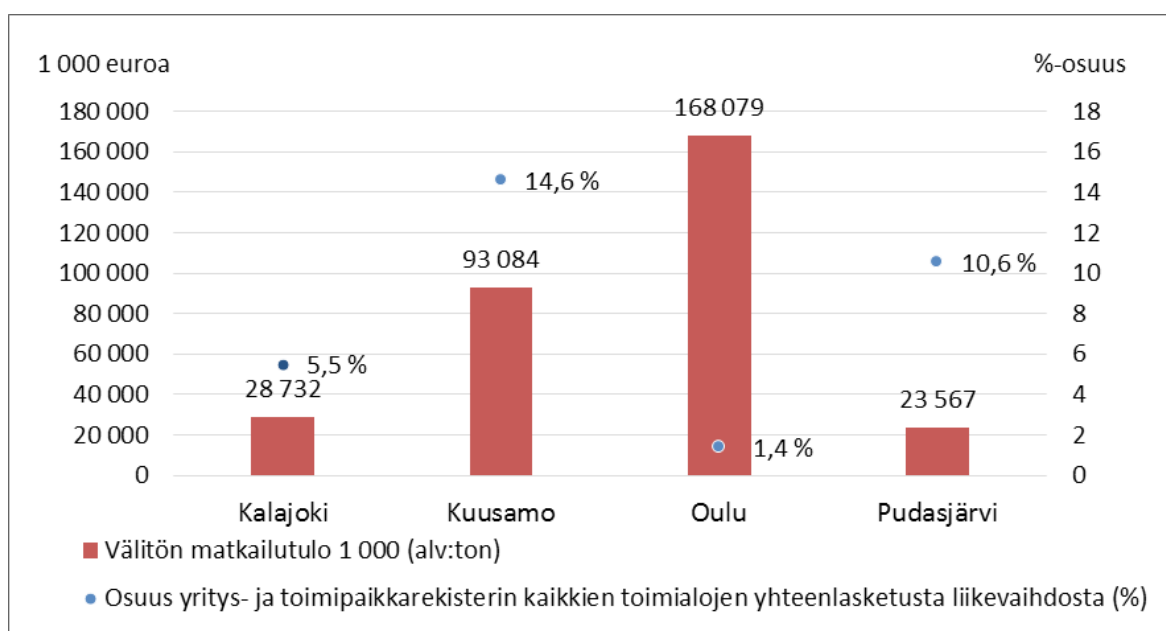
Välitön matkailutulo

Välitön matkailutulo oli Kalajoella vuonna 2013 yhteensä 28,7 miljoonaa euroa (taulukko 2). Lähes puolet välittömästä matkailutulosta muodostui majoitus- ja ravitsemistoiminnasta, vajaa 40 prosenttia vähittäiskaupasta ja reilu kymmenesosa virkistys- ja muista palveluista. Välitön matkailutulo ilmoitetaan arvonlisäverottomana.

Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailualueista Oulu sai noin 168 miljoonaa euroa välitöntä matkailutuloa vuonna 2013, mutta matkailutulon osuus yritys- ja toimipaikkarekisterin kaikkien toimialojen yhteenlasketusta liikevaihdosta oli Oulussa vain 1,4 prosenttia (kuva 1). Matkailutulon osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta oli huomattavan korkea Kuusamossa, 14,6 prosenttia, ja Pudasjärvellä, 10,6 prosenttia. Kalajoella matkailutulon osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta oli 5,5 prosenttia.

Taulukko 2. Toimialoittainen kokonaisliikevaihto (1 000 euroa, alv:ton), matkailutulon osuus (%) ja välitön matkailutulo (1 000 euroa, alv:ton ja %) Kalajoella vuonna 2013. Välitön matkailutulo saadaan kertomalla toimialan kokonaisliikevaihto toimialan matkailutuloprosenttiluvulla.

Toimiala	Kokonaisliikevaihto (1 000 €)	Matkailutulo (%)	Välitön matkailutulo (1 000 €, alv:ton)	Välitön matkailutulo (%)
Korjaamot/huoltamot	6 403	13	832	2,9
Vähittäiskauppa	78 202	14	10 948	38,1
Majoitus/ravitsemus	16 490	80	13 192	45,9
Liikenne	3 959	8	317	1,1
Virk./muut palvelut	4 653	74	3 443	12,0
Yhteensä	109 707		28 732	100,0

Kuva 1. Välitön matkailutulo ja välittömän matkailutulon osuus yritys- ja toimipaikkarekisterin kaikkien toimialojen yhteenlasketusta liikevaihdosta Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailualueilla vuonna 2013 (Kuusamon, Oulun ja Pudasjärven välittömän matkailutulon tiedot Kauppila 2016a, 2016b, 2016c).

Välitön matkailutyöllisyys

Kalajoen välitön matkailutyöllisyys oli vuonna 2013 yhteensä 211 henkilötyövuotta (taulukko 3). Kaksi kolmasosaa Kalajoen välittömästä matkailutyöllisyydestä muodostui majoitus- ja ravitsemistoiminnasta. Virkistys- ja muut palvelut ja vähittäiskauppa kerryttivät molemmat noin 15 prosenttia välittömästä matkailutyöllisyydestä.

Yhtä välitöntä matkailutyöpaikkaa (htv) kohti välitöntä matkailutuloa (arvonlisäveroton) tarvittiin Kalajoella keskimäärin 136 000 euroa. Toimialoittain tarkasteltuna yhtä välitöntä matkailutyöpaikkaa kohti välitöntä matkailutuloa tarvittiin seuraavasti:

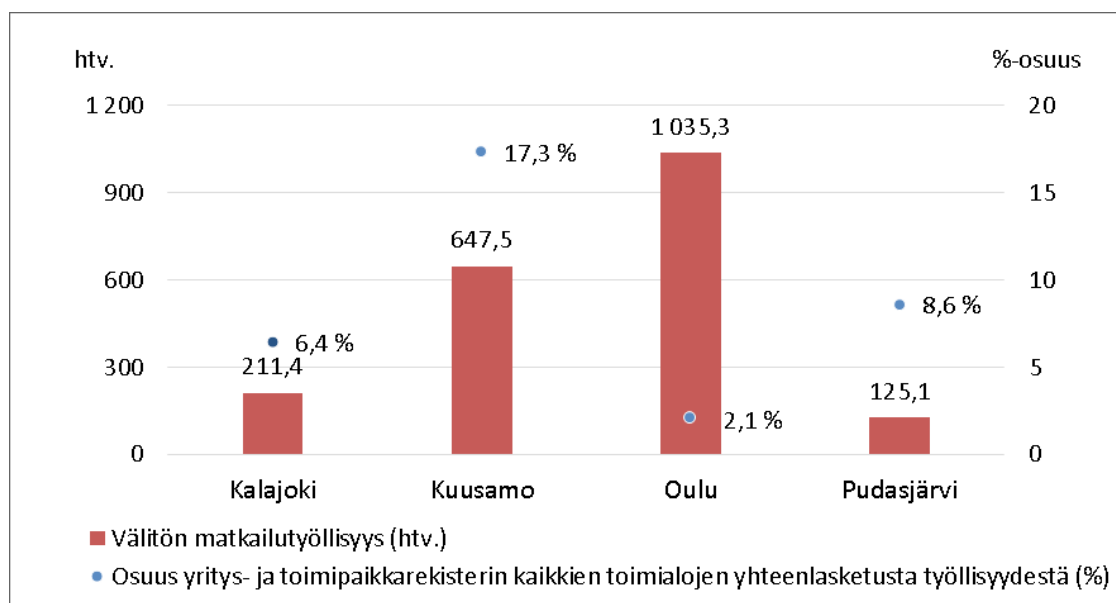
- korjaamo- ja huoltamotoiminta: 229 000 euroa/htv

- vähittäiskauppa: 339 000 euroa/htv
- majoitus- ja ravitsemistoiminta: 96 000 euroa/htv
- liikenne: 88 000 euroa/htv
- virkistys- ja muut palvelut: 100 000 euroa/htv

Matkailun välittömät työllisyysvaikutukset ovat maakunnan kärkimatkailualueista absoluuttisesti suurimmat Oulussa, yli 1 000 henkilötyövuotta (kuva 2). Välittömän matkailutyöllisyyden suhteellinen osuus yritys- ja toimipaikkarekisterin kaikkien toimialojen yhteenlasketusta työllisyydestä on suurin Kuusamossa, jossa lähes viidennes yksityisen sektorin työllisyydestä tulee matkailusta. Myös Pudasjärvellä ja Kalajoella välittömän matkailutyöllisyyden suhteellinen merkitys on suurempi kuin Oulussa, missä yksityisen sektorin monipuolisuus näkyy matkailun osuuden pienuutena.

Taulukko 3. Toimialoittainen kokonaishenkilöstö (htv), matkailutyöllisyyden osuus (%) ja välitön matkailutyöllisyys (htv ja %) Kalajoella vuonna 2013. Välitön matkailutyöllisyys saadaan kertomalla toimialan kokonaishenkilöstömäärä matkailutyöllisyysprosentilla.

Toimiala	Kokonaishenkilöstö (htv)	Matkailutyöllisyys (%)	Välitön matkailutyöllisyys (htv)	Välitön matkailutyöllisyys (%)
Korjaamot/huoltamot	33	11	3,6	1,7
Vähittäiskauppa	231	14	32,3	15,3
Majoitus/ravitsemus	176	78	137,3	65,0
Liikenne	40	9	3,6	1,7
Virk./muut palvelut	48	72	34,6	16,3
Yhteensä	528		211,4	100,0

Kuva 2. Välitön matkailutyöllisyys ja välittömän matkailutyöllisyyden osuus yritys- ja toimipaikkarekisterin kaikkien toimialojen yhteenlasketusta työllisyydestä Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailualueilla vuonna 2013 (Kuusamon, Oulun ja Pudasjärven välittömän matkailutyöllisyyden tiedot Kauppila 2016a, 2016b, 2016c).

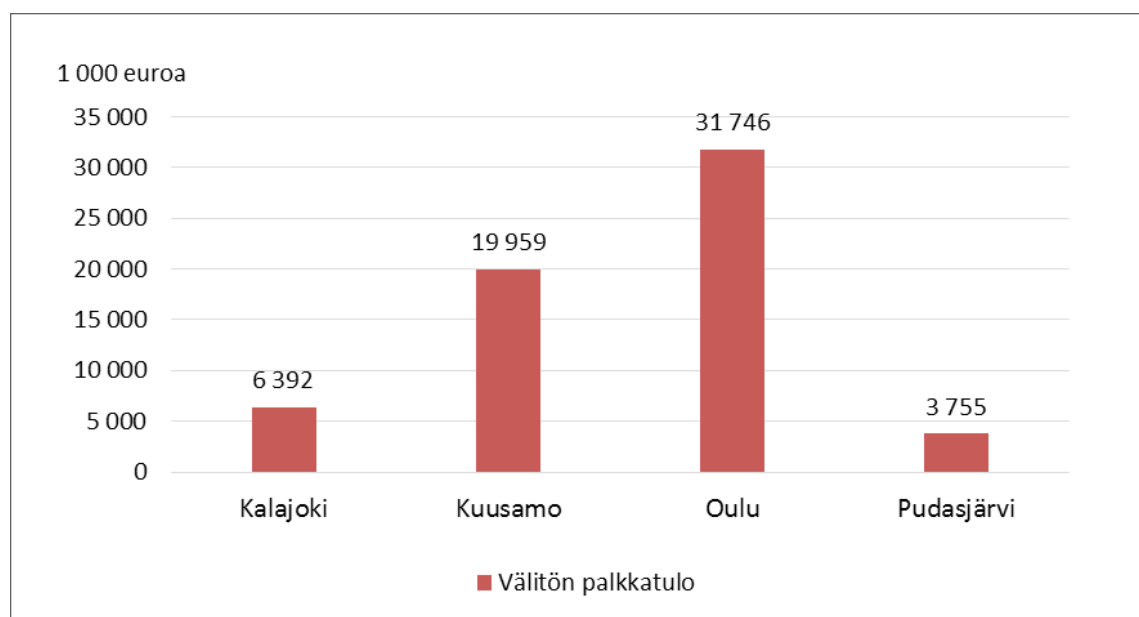
Välitön palkkatulo

Kalajoella matkailun aikaansaama välitön palkkatulo oli yhteensä 6,4 miljoonaa euroa vuonna 2013. Yli 60 prosenttia tästä kertyi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta, lähes viidennes virkistys- ja muista palveluista sekä noin 16 prosenttia vähittäiskaupasta (taulukko 4).

Maakunnan kärkimatkailualueilla matkailusta muodostui vuonna 2013 välitöntä palkkatuloa eniten Oulussa, noin 30 miljoonaa euroa, ja Kuusamossa, noin 20 miljoonaa euroa (kuva 3).

Taulukko 4. Toimialoittainen välitön matkailutyöllisyys (htv), toimialoittaiset kokoaikaisten palkansaajien kokonaisansiot (mediaani, euroa/kk) ja välittömät palkkatulot (euroa ja %) Kalajoella vuonna 2013. Välitön palkkatulo saadaan kertomalla toimialan välitön matkailutyöllisyys toimialan kuukausittaisella kokonaisansiolla (mediaani).

Toimiala	Välitön matkailutyöllisyys (htv)	Kokonaisansiot (euroa/kk)	Palkkatulot, (euroa)	Palkkatulot (%)
Korjaamot/huoltamot	3,6	2 522	113 490	1,8
Vähittäiskauppa	32,3	2 459	992 821	15,5
Majoitus/ravitseminen	137,3	2 342	4 019 458	62,9
Liikenne	3,6	2 978	134 010	2,1
Virk./muut palvelut	34,6	2 619	1 132 718	17,7
Yhteensä	211,4		6 392 497	100,0

Kuva 3. Matkailun aikaansaama välitön palkkatulo Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailualueilla vuonna 2013 (Kuusamon, Oulun ja Pudasjärven tiedot Kauppila 2016a, 2016b, 2016c).

Välitön palkkaverotulo

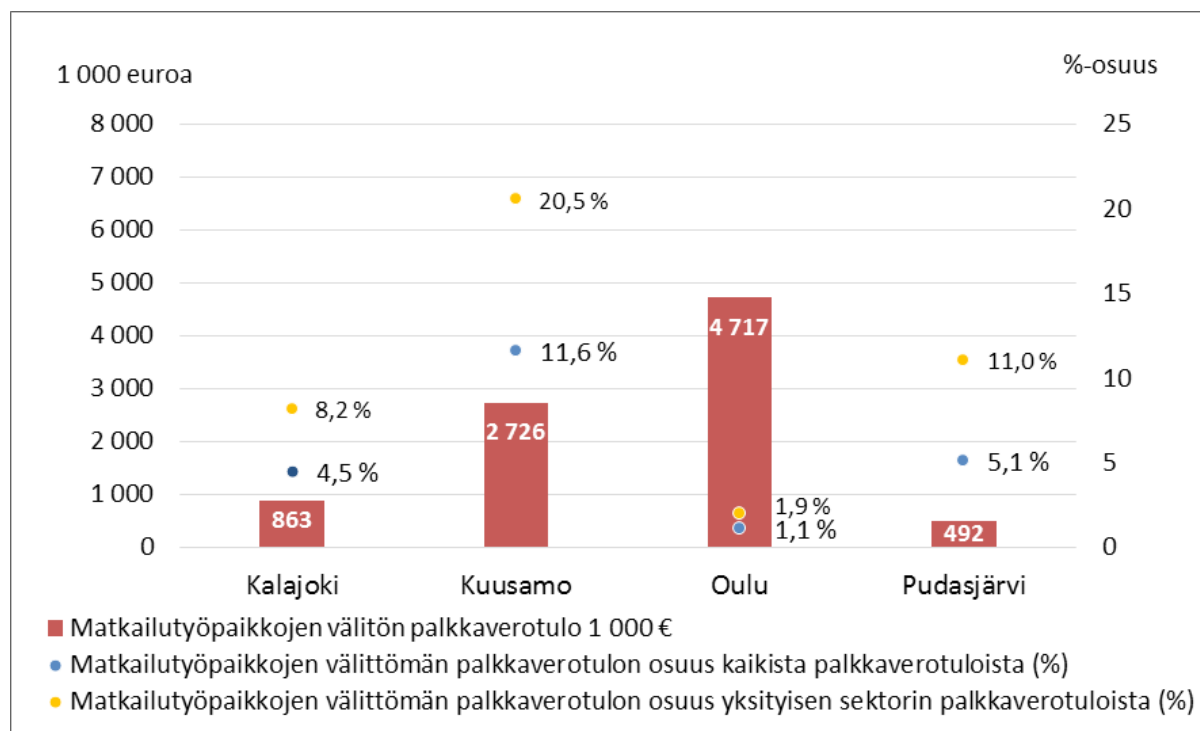
Vuonna 2013 matkailu toi Kalajoelle välitöntä palkkaverotuloa noin 863 000 euroa, mikä oli 2,7 prosenttia kaikista kunnan tuloveroista (taulukko 5). Palkkaverotuloa kertyi eniten majoitus- ja ravitsemustoiminnasta, noin kaksi kolmasosaa. Virkistys- ja muista palveluista ja vähittäiskaupasta kertyi Kalajoelle kummastakin vajaa viidennes palkkaverotuloista.

Verrattaessa maakunnan eri kärkimatkailualueiden matkailuelinkeinon merkitystä kunkin kunnan tuloveropohjan kerryttäjänä huomataan, että Oulu saa matkailusta absoluuttisesti eniten verotuloja, kaikkiaan 4,7 miljoonaa euroa (kuva 4). Kuusamon saamat verotulot matkailusta ovat

2,7 miljoonaa euroa, Kalajoen vajaa 0,9 miljoonaa euroa ja Pudasjärven hieman vajaa puoli miljoonaa euroa. Matkailusta saatujen palkkaverotulojen osuus kunnan kaikista palkkaverotuloista oli suurin Kuusamossa (11,6 %). Kalajoella ja Pudasjärvellä vastaava luku oli noin viisi prosenttia vuonna 2013. Oulussa kunnan palkkaverotuloista vain noin yksi prosentti kertyi matkailusta. Kuusamossa peräti viides osayksityisen sektorin kerryttämästä palkkaverotulosta tuli matkailusta, Pudasjärvellä noin kymmenes osa. Kalajoella vastaava osuus oli noin kahdeksan prosenttia ja Oulussa vain vajaa kaksi prosenttia.

Taulukko 5. Toimialoittaiset välittömät palkkatulot (euroa), efektiivinen veroaste (%) ja välittömät palkkaverotulot (euroa ja %) Kalajoella vuonna 2013. Välitön palkkaverotulo saadaan kertomalla toimialan välitön palkkatulo Kalajoen efektiivisellä veroasteella.

Toimiala	Palkkatulot (euroa)	Efektiivinen veroaste (%)	Palkkaverotulot (euroa)	Palkkaverotulot (%)
Korjaamot/huoltamot	113 490	13,50	15 321	1,8
Vähittäiskauppa	992 821	13,50	134 031	15,5
Majoitus/ravitsemus	4 019 458	13,50	542 627	62,9
Liikenne	134 010	13,50	18 091	2,1
Virk./muut palvelut	1 132 718	13,50	152 917	17,7
Yhteensä	6 392 497		862 987	100,0

Kuva 4. Matkailutyöpaikkojen välitön palkkaverotulo sekä matkailutyöpaikkojen välittömän palkkaverotulon osuus kunnan tuloveroista ja yksityisen sektorin palkkaverotuloista Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailualueilla vuonna 2013 (Kuusamon, Oulun ja Pudasjärven matkailutyöpaikkojen välittömät palkkaverotulot Kauppila 2016a, 2016b, 2016c).

Kuva: Kalajoen matkailuyhdistys

Yhteenvedo

Kalajoen aluetaloudelliset vaikutukset on tässä raportissa selvitetty vuositason CoReFor-hankeessa (Cooperation, the Regional Economy, Forecast) kehitetyn matkailun aluetaloudellisten vaikutusten mittaamismallin mukaisesti. Matkailun aluetaloudellisia vaikutuksia on selvitetty tulomenetelmän eli yritysnaikokulman kautta. Matkailun toimialaluokat jaettiin kontaktointia varten tarkoituksenmukaisiin alatoimialoihin ja kustakin alatoimialasta valittiin tärkeimpiä Kalajoella toimivia yrityksiä. Valitut yritykset kutsuttiin mukaan toimialaryhmätapaamiseen. Tilaisuudessa käytiin läpi matkailun merkitystä kullekin alatoimialalle. Toimialaryhmätapaamisen lisäksi yrityksiä kontaktointiin sähköpostikyselyjen ja puhelinhaastattelujen kautta. Kaikkiaan selvitystä tehtäessä tavoitettiin 20 yritystä/matkailutoimijaa. Tuloksena kontaktointeista saatiin matkailun toimialaluokittaiset matkailutulo- ja -työllisyysprosentit. Kalajoen vuositason matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset saatiin kertomalla Tilastokeskukselta tilatut matkailutoimialojen kokonaisliikevaihto- ja kokonaishenkilöstötiedot paikallisen kontaktoinnin kautta saaduilla matkailutulo- ja työllisyysprosentteilla.

Kalajoen yksityisen sektorin yritysten saama välitön matkailutulo (ilman alv:a) oli vuonna 2013 noin 28,7 miljoonaa euroa (taulukko 6). Suurimpia hyötyjiä matkailusta olivat majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä vähittäiskauppa. Välittömän matkailutulon osuus koko yritystoiminnan liikevaihdosta Kalajoella oli 5,5 prosenttia vuonna 2013.

Matkailun välittömät työllisyysvaikutukset Kalajoella olivat noin 213 henkilötyövuotta. Peräti kaksi kolmasosaa matkailun välittömistä työllisyysvaikutuksista kohdistui majoitus- ja ravitsemistoiminnasta. Virkistys- ja muut palvelut ja vähittäiskauppa kerryttivät molemmat noin 15 prosenttia välittömästä matkailutyöllisyydestä. Välittömän matkailutyöllisyyden osuus koko yritystoiminnan työllisyydestä oli 6,4 prosenttia vuonna 2013.

Vuonna 2013 matkailun aikaan saama yhteenlaskettu välitön palkkatulo Kalajoella oli 6,4 miljoonaa euroa. Matkailu toi Kalajoen kaupungille arviolta 863 000 euroa välitöntä palkkaverotuloa, mikä oli 4,5 prosenttia Kalajoen kaupungin vuoden 2013 palkkaverotuloista. Yksityisen sektorin kaupungille kerryttämästä palkkaverosta matkailun aikaansaaman palkkaverotulon osuus oli noin kahdeksan prosenttia.

Taulukko 6. Kalajoen matkailutalouden tunnusluvut vuonna 2013.

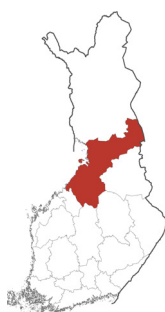
Toimiala	Välitön matkailutulo (1 000 €, alv:ton) (%)		Välitön matkailu- työllisyys (htv) (%)	
Korjaamot/huoltamot	832	2,9	3,6	1,7
Vähittäiskauppa	10 948	38,1	32,3	15,3
Majoitus/ravitsemus	13 192	45,9	137,3	65,0
Liikenne	317	1,1	3,6	1,7
Virk./muut palvelut	3 443	12,0	34,6	16,3
Yhteensä	28 732	100,0	211,4	100,0

Lähteet

- Kauppila, P. (2016a). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B, raportteja ja selvityksiä 45. 92 s. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/103974/Kuusamo.pdf?sequence=1>
- Kauppila, P. (2016b). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Oulussa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B, raportteja ja selvityksiä 46. 94 s. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/103973/Oulu.pdf?sequence=1>
- Kauppila, P. (2016c). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Pudasjärvellä. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B, raportteja ja selvityksiä 47. 87 s. <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/103972/Pudasjarvi.pdf?sequence=1>
- Pohjois-Pohjanmaan liitto (2015). Pohjois-Pohjanmaan matkailuelinkeinon kehittämisstrategia 2020. Pohjois-Pohjanmaan liiton A-sarjan julkaisut 57. 26 s. <http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/file.php?3823>
- Tilastokeskus 2016a. Työssäkäynti. Viitattu 10.2.2016 ja 26.2.2016. http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__tyokay/050_tyokay_tau_105.px/?rxid=ef5091f4-98d9-4fd5-b988-402b2849f5fb
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2015). Yritys- ja toimipaikkatilastot. Viitattu 8.10.2015 ja 26.2.2016. <http://www2.toimialaonline.fi/>
- Verohallinto 2016. Veronsaajien palvelut. Viitattu 26.2.2016. <http://veronsaajat.vero.fi/fi-FI/raportti/Sivut/Maksuunpano.aspx>

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Council of Oulu Region

Sepänkatu 20
90100 OULU Finland

Puh./tel. +358 (0)40 685 4000
Telefax +358 (0)8 3214 013

info@pohjois-pohjanmaa.fi
www.pohjois-pohjanmaa.fi

|

|